

Ову пресуду Уставни суд Федерације донио је једногласно у саставу: др сц. Ката Сењак, председница Суда, Весна Будимири, Мирјана Чучковић, Александра Мартиновић и проф. др Един Муминовић, судије Суда.

Председница
Уставног суда Федерације
Босне и Херцеговине
Др сц. **Ката Сењак**, с. р.

Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине одлучујући о захтјеву Премијера Федерације Босне и Херцеговине за утврђивање уставности члана 17. Одлуке о комуналним таксама и тарифи такса на истакнуту фирму и других комуналних такса, на основу члана IV.C.3.10.(2) d) Устава Федерације Босне и Херцеговине, на сједници без јавне расправе одржаној дана 24.09.2020. године, донио је

PRESUDU

Утврђује се да члан 17. став 1. тачка 1) Одлуке о комуналним таксама и тарифи такса на истакнуту фирму и других комуналних такса ("Службене новине Општине Маглај", бр. 3/13 и 6/13), није у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине.

Пресуду објавити у "Службеним новинама Федерације БиХ" и "Службеним новинама Општине Маглај".

Образложење

1. Подносилац захтјева и предмет захтјева

Премијер Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: подносилац захтјева) поднеском број 01-01-618-1/19 од 25.09.2019. године дана 27.09.2019. године поднио је Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд Федерације) захтјев за утврђивање уставности Одлуке о комуналним таксама и тарифи такса на истакнуту фирму и других комуналних такса (у даљем тексту: Одлука). Подносилац захтјева је посебно истакao члан 17. став 1. тачка 1) Одлуке (у даљем тексту: оспорена одредба Одлуке).

На основу члана IV.C.3.10.(2) d) Устава Федерације Босне и Херцеговине подносилац захтјева је овлаштен за pokretanje поступка пред Уставним судом Федерације за утврђивање уставности оспорене одредбе Одлуке.

2. Странке у поступку

У складу са чланом 39. став 1. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 6/95 и 37/03) странке у овом уставносудском поступку су: подносилац захтјева и Општинско вijeće Маглај, као доносилац Одлуке.

3. Bitni navodi захтјева

Подносилац захтјева у образложењу захтјева наводи да је у Одлуци приликом утврђивања, обрачуна и наплате општинске комуналне таксе на истакнуту фирму као одређујући критериј наведена врста дјелатности коју обавља poresки дужник. Овако утврђене комуналне таксе, по мишљењу подносиоца захтјева, у супротности су са Уставом Федерације Босне и Херцеговине јер поврјеђују одредбу члана II.A.2.(1) c) Устава Федерације Босне и Херцеговине којом је propisano да сва лица на територији Федерације Босне и Херцеговине уживају право на једнакост пред законом. Pored toga, то је у супротности и са ставом Уставног суда Федерације који је у бројним пресудама тумачио да је у супротности са Уставом Федерације Босне и Херцеговине ако се као одређујући и једини relevantan критериј за propisivanje комуналне таксе узме врста дјелатности, а при томе занемаре други критерији као што су: величина table са истакнутим називом фирме, мјесто на којем се налази пословни објекат и др. У прилог тој тврдњи наводе се пресуде Суда бр. U-31/07 од 27.05.2008.

године, U-24/08 од 17.03.2009. године, U-21/08 од 27.01.2009. године, U-5/09 од 13.10.2009. године, U-12/11 од 04.10.2011. године, U-36/12 од 26.02.2013. године, U-14/13 од 26.06.2013. године, U-65/13 од 13.05.2014. године, U-32/15 од 18.05.2016. године и U-36/16 од 11.07.2017. године и др. У конкретном случају висина таксе је одређена у bitно различитим износима без навођења било којег објективног критерија, при чему је преовладало subjektivno предубјеђење donosioca Одлуке о финансијској способности svakог појединог poreskog обавезника при чему се није водило рачуна о томе да су финансијска способност и висина profita коју ostvaruju привредни subjekти предмет oporezivanja у складу са postojećom законском финансијском регулативом. Svaki привредни subjekat има законску обавезу да истакне фирму, а свака јединица локалне самоуправе има законско право да на име toga naplatи taksu. Imajući у vidu начин на који је propisana висина комуналних такси, podnosilac захтјева predлаже овом суду donoшење пресуде којом би се utvrdilo да osporeni члан Одлуке није у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине.

4. Bitni navodi odgovora на захтјев

У складу са чланом 16. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине, Уставни суд Федерације је актом број U-39/19 од 11.10.2019. године zatražio од Општинског вijeća Маглај да dostavi одговор на navode из захтјева.

Dana 14.11.2019. године Načelnik Општине Маглај је dostaviо одговор на захтјев за ocjenu уставности актом број 02-05-1-2111-1/19 од 13.11.2019. године у којем се наводи да је правни основ за donoшење Одлуке sadržан у odredbama члана 13. став 1. тачка c) Закона о pripadности javnih prihoda у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 и 94/15), члана 13. став 2. alineја 4. Закона о principima локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 49/06 и 51/09), Закон о комуналним таксама ("Службени list SR БиХ", бр. 21/77, 35/88 и 26/99) и чл. 12. и 18. Statut Општине Маглај ("Службене новине Општине Маглај", бр. 8/07, 3/08 и 6/08). Kao разлоге за donoшење Одлуке navodi neoznačenu пресуду Уставног суда Федерације, zatим uvodeње poticajnih mjera у областима proizvodnje, poljoprivrede, tradicionalnih и starih zanata, djelimičnim и potpunim oslobađanjem од plaćanja комуналне таксе за neka правна и fizička лица, komplikovanost и nepraktičnost ranije istovrsne одлуке из 2004. године zbog чега је почетком 2013. године pokrenut поступак за izradu nove Одлуке. Osporenom Одлуком umjesto ranijih šest, definisane су три poslovne zone. Ističe да су у првој години poslovanja novoosnovane фирме које се баве proizvodnjом и poljoprivredом потпуно ослобођене plaćanja комуналне таксе, а novoosnovane фирме ostalih дјелатности су у првој години плаћале 50% износа за комуналну taksu. Lica која obavljaju привредну дјелатност у Старом граду у Маглају од 2013. до 2017. године су била ослобођена plaćanja комуналне таксе и др. Niko од zainteresovanih у Маглају се није до сада žalio на Одлуку из чега закључује да је ista pravična и законски utemeljena zbog чега predлаже Уставном суду Федерације да donese пресуду којом ће utvrditi да је Одлука у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине.

5. Relevantno право

A. Устав Федерације Босне и Херцеговине

Члан II.A.2 (1) c)

Федерација ће осигурати примјену највишег нивоа међународно признатих права и слобода utvrđenih у документима наведеним у Aneksu овог устава. Poseбно:

- (1) Сва лица на територији Федерације уживају права на:
 - c) једнакост пред законом;

Član IV.C.3.10.(2) d)

- (2) Ustavni sud:
d) na zahtjev Premijera, ili kantona, utvrđuje da li neki predloženi ili usvojeni propis koji je donijelo neko tijelo kantonalne, gradske ili opštinske vlasti u skladu sa ovim ustavom.

Član VI.4. c)

Opštinsko vijeće:

- c) donosi propise u izvršavanju opštinskih nadležnosti,

Amandman VIII

na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Član III.1. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"U isključivoj su nadležnosti Federacije:

- d) donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije.

B. Zakon o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine

("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15)

Član 13. stav 1. tačka c) i stav 3.

Pored udjela u raspodjeli prihoda iz člana 6. ovog Zakona, jedinicama lokalne samouprave pripadaju i drugi javni prihodi kako slijedi:

- c) naknade i takse u skladu sa propisima jedinica lokalne samouprave;

Opštinska vijeća donose propise kojima se utvrđuje visina naknada na osnovu korištenja i uređenja zemljišta, kao i visina drugih naknada, novčanih kazni u njihovoj nadležnosti.

C. Zakon o privrednim društvima

("Službene novine Federacije BiH", broj 81/15)

POGLAVLJE II (FIRMA)

Član 11.

(Pojam)

Firma je ime pod kojim društvo posluje.

Firma se obavezno ističe na poslovnim prostorijama društva.

D. Odluka o komunalnim taksama i tarifi taksa na istaknutu firmu i drugih komunalnih taksa

("Službene novine Opštine Maglaj", br. 3/13 i 6/13)

Član 2. stav 1. tačka 1.

Na teritoriju Opštine Maglaj, propisuju se i naplaćuju komunalne takse za:

1. svaku istaknutu firmu,

Član 15.

Svako pravno i fizičko lice obavezno je istaknuti firmu na poslovnu prostoriju – sjedište i na poslovnu jedinicu u skladu sa Odlukom o registraciji pravnog lica i Rješenja o registraciji poslovne jedinice ili fizičkog lica o obavljanju određene djelatnosti.

Član 16.

Opštinska taksa se plaća na svaku istaknutu firmu, oznaku, obilježje ili natpis na poslovnim prostorijama i objektima kojim se označava da određeno pravno ili fizičko lice obavlja djelatnost ili zanimanje u skladu sa Zakonom.

Za svaki organizacioni dio preduzeća, prodajnog mjesta, ispostave, filijale i svih ostalih organizacionih oblika, taksa iznosi za svaki takav organizacioni dio 50% od iznosa propisanog za tu djelatnost.

Pravno lice sa sjedištem izvan Opštine Maglaj koje u svom sastavu posjeduje poslovne jedinice locirane na području Opštine Maglaj, plaća punu taksu predviđenu ovom tarifom za prvu registrovanu poslovnicu, a za ostale poslovnice 50% od utvrđenog iznosa.

Odredbе ovog člana stav 2. i 3. primjenjuju se i na fizička lica koja pored obavljanja djelatnosti u sjedištu imaju registrovan rad u izdvojenim poslovnim prostorijama.

Za svaku voznu jedinicu koja ima istaknutu firmu, oznaku ili natpis, a koja se koristi za cestovni prijevoz roba ili gradski i prigradski kopneni prijevoz putnika, pravno ili fizičko lice će plaćati 10% od iznosa propisanog za tu djelatnost.

Član 17. - Osporena odredba -

Kriteriji za utvrđivanje, obračun i naplatu opštinske takse na istaknutu firmu su:

- 1.) Vrsta djelatnosti koju obavlja određeno pravno ili fizičko lice;
- 2.) Područje opštine odnosno zona u kojoj se nalazi sjedište, odnosno poslovna jedinica ili bilo koji drugi organizacioni oblik sa istaknutom firmom;
- 3.) Položajne pogodnosti obezbijedene taksenom obavezniku u zoni u kojoj je istaknuta firma, koje utječu na poslovanje a nisu rezultat sopstvene aktivnosti taksenog obaveznika;
- 4.) Pravni status subjekta koji obavlja djelatnost (pravno ili fizičko lice).

6. Sudska praksa Ustavnog suda Federacije

Presuda broj U-65/13 od 13.05.2014. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj 48/14), Presuda broj U-20/19 od 03.12.2019. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj 97/19), Presuda broj U-1/20 od 21.04.2020. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj 31/20) i dr.

7. Činjenično stanje i stav Ustavnog suda Federacije

Ustavni sud Federacije je utvrdio da u konkretnom predmetu nema činjeničnih pitanja koje bi bilo potrebno neposredno razjasniti na javnoj raspravi, pa je u skladu sa članom 13. stav 1. u vezi sa članom 25. Poslovnika Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 40/10 i 18/16) održao sjednicu bez javne rasprave na kojoj je razmotrio Odluku, osporene odredbe Odluke, zahtjev podnosioca, te odgovor na zahtjev, relevantne odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, relevantne pravne propise i ustavnosudsku praksu Suda.

Opštinsko vijeće Maglaj je na svojoj 7. redovnoj sjednici održanoj 30.05.2013. godine donijelo Odluku, a na sjednici održanoj 17.10.2013. godine je donijelo Odluku o izmjeni i dopuni ove Odluke. Opština Maglaj je u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, Zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine i Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine bila nadležna da donese odluku o komunalnim taksama.

Podnosilac zahtjeva je kao predmet zahtjeva označio kompletnu Odluku, ali je u obrazloženju zahtjeva cjelokupnu argumentaciju usmjerio na član 17. stav 1. tačka 1) Odluke, iz čega je Sud sa sigurnošću zaključio da on zapravo osporava samo ustavnost te odredbe Odluke.

Osporenim odredbom Odluke je propisano da je kriterij za utvrđivanje, obračun i naplatu opštinske komunalne takse na istaknutu firmu vrsta djelatnosti koju obavlja određeno pravno ili fizičko lice.

Uvidom u Tarifu takse na istaknutu firmu i druge komunalne takse utvrđeno je da su propisane godišnje takse u iznosima od 5 do 10.000 KM pri čemu su svi obaveznici svrstani u 17 područja, 96 djelatnosti i 42 tarifna broja. Pri tome se vodilo računa o području bavljenja privrednog subjekta (poljoprivreda, šumarstvo i ribolov, vađenje ruda i kamena, prerađivačka industrija i dr.), konkretnim djelatnostima kojima se poslovni subjekt bavi (proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića, proizvodnja namještaja, štamparska djelatnost i dr.), te da li je riječ o fizičkom

ili pravnom licu i u kojoj se od tri poslovne zone obavlja privredna djelatnost.

Na osnovu već zauzetog stava ovoga suda u brojnim presudama, od kojih su neke i prethodno označene, vrsta djelatnosti ne može biti jedini relevantan kriterij za propisivanje različite vrste i visine komunalne takse, jer je korištenje tog kriterija protivno ustavnoj garanciji jednakosti pred zakonom iz člana II.A.2.(1) c) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Isto tako Sud smatra da su finansijska sposobnost i profit koji predmetni subjekti ostvaruju, predmet oporezivanja u skladu sa postojećom zakonskom regulativom iz oblasti finansija i to je relevantan podatak koji se precizno utvrđuje za svakog poreskog obaveznika. Kako se ovdje radi o naplati komunalne takse za istaknuti naziv firme, a ne o oporezivanju dohotka odnosno dobiti, ovaj sud smatra da je upotreba kriterija djelatnosti suprotna pomenutom ustavnom načelu jednakosti pred zakonom.

Na osnovu izloženog, Ustavni sud Federacije je utvrdio da osporena odredba Odluke nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, te je odlučio kao u izreci ove presude.

Ovu presudu Ustavni sud Federacije donio je jednoglasno u sastavu: dr. sc. Kata Senjak, predsjednica Suda, Vesna Budimir, Mirjana Čučković, Aleksandra Martinović i prof. dr. Edin Muminović, sudije Suda.

Broj U-39/19 24. septembra 2020. godine Sarajevo	Predsjednica Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine Dr. sc. Kata Senjak , s. r.
--	---

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine odlučujući o zahtjevu Premijera Federacije Bosne i Hercegovine za utvrđivanje ustavnosti članka 17. Odluke o komunalnim pristojbama i tarifi pristojbi na istaknutu tvrtku i drugih komunalnih pristojbi, na temelju članka IV.C.3.10.(2) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici bez javne rasprave održanoj dana 24.09.2020. godine, donio je

PRESUDU

Utvrđuje se da članak 17. stavak 1. točka 1) Odluke o komunalnim pristojbama i tarifi pristojbi na istaknutu tvrtku i drugih komunalnih pristojbi ("Službene novine Općine Maglaj", br. 3/13 i 6/13), nije sukladan sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Presudu objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH" i "Službenim novinama Općine Maglaj".

Obrazloženje

1. Podnositelj zahtjeva i predmet zahtjeva

Premijer Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) podneskom broj 01-01-618-1/19 od 25.09.2019. godine dana 27.09.2019. godine podnio je Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud Federacije) zahtjev za utvrđivanje ustavnosti Odluke o komunalnim pristojbama i tarifi pristojbi na istaknutu tvrtku i drugih komunalnih pristojbi (u daljnjem tekstu: Odluka). Podnositelj zahtjeva je posebice istakao članak 17. stavak 1. točka 1) Odluke (u daljnjem tekstu: osporena odredba Odluke).

Na temelju članka IV.C.3.10.(2) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine podnositelj zahtjeva je ovlašten za pokretanje postupka pred Ustavnim sudom Federacije za utvrđivanje ustavnosti osporene odredbe Odluke.

2. Stranke u postupku

Sukladno s člankom 39. stavak 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/95 i 37/03) stranke u ovom

ustavnosudskom postupku su: podnositelj zahtjeva i Općinsko vijeće Maglaj, kao donositelj Odluke.

3. Bitni navodi zahtjeva

Podnositelj zahtjeva u obrazloženju zahtjeva navodi da je u Odluci prilikom utvrđivanja, obračuna i naplate općinske komunalne pristojbe na istaknutu tvrtku kao opredjeljujući kriterij navedena vrsta djelatnosti koju obavlja poreski dužnik. Ovako utvrđene komunalne pristojbe, po mišljenju podnosioca zahtjeva, u suprotnosti su sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine jer povrjeđuju odredbu članka II.A.2.(1) c) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine kojom je propisano da sve osobe na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine uživaju pravo na jednakost pred zakonom. Pored toga, to je u suprotnosti i sa stavom Ustavnog suda Federacije koji je u brojnim presudama tumačio da je u suprotnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine ako se kao opredjeljujući i jedini relevantan kriterij za propisivanje komunalne pristojbe uzme vrsta djelatnosti, a pri tome zanemare drugi kriteriji kao što su: veličina table s istaknutim nazivom tvrtke, mjesto na kojem se nalazi poslovni objekat i dr. U prilog toj tvrdnji navode se presude Suda br. U-31/07 od 27.05.2008. godine, U-24/08 od 17.03.2009. godine, U-21/08 od 27.01.2009. godine, U-5/09 od 13.10.2009. godine, U-12/11 od 04.10.2011. godine, U-36/12 od 26.02.2013. godine, U-14/13 od 26.06.2013. godine, U-65/13 od 13.05.2014. godine, U-32/15 od 18.05.2016. godine i U-36/16 od 11.07.2017. godine i dr. U konkretnom slučaju visina pristojbe je određena u bitno različitim iznosima bez navođenja bilo kojeg objektivnog kriterija, pri čemu je preovladalo subjektivno predubjeđenje donositelja Odluke o finansijskoj sposobnosti svakog pojedinog poreskog obaveznika pri čemu se nije vodilo računa o tome da su finansijska sposobnost i visina profita koju ostvaruju gospodarski subjekti predmet oporezivanja sukladno s postojećom zakonskom finansijskom regulativom. Svaki gospodarski subjekat ima zakonsku obvezu da istakne tvrtku, a svaka jedinica lokalne samouprave ima zakonsko pravo da na ime toga naplati pristojbu. Imajući u vidu način na koji je propisana visina komunalnih pristojbi, podnositelj zahtjeva predlaže ovom sudu donošenje presude kojom bi se utvrdilo da osporeni članak Odluke nije sukladan sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

4. Bitni navodi odgovora na zahtjev

Sukladno s člankom 16. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavni sud Federacije je aktom broj U-39/19 od 11.10.2019. godine zatražio od Općinskog vijeća Maglaj da dostavi odgovor na navode iz zahtjeva.

Dana 14.11.2019. godine Načelnik Općine Maglaj je dostavio odgovor na zahtjev za ocjenu ustavnosti aktom broj 02-05-1-2111-1/19 od 13.11.2019. godine u kojem se navodi da je pravni temelj za donošenje Odluke sadržan u odredbama članka 13. stavak 1. točka c) Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15), članka 13. stavak 2. alineja 4. Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 49/06 i 51/09), Zakon o komunalnim pristojbama ("Službeni list SR BiH", br. 21/77, 35/88 i 26/99) i čl. 12. i 18. Statut Općine Maglaj ("Službene novine Općine Maglaj", br. 8/07, 3/08 i 6/08). Kao razloge za donošenje Odluke navodi neoznačenu presudu Ustavnog suda Federacije, zatim uvođenje poticajnih mjera u oblastima proizvodnje, poljoprivrede, tradicionalnih i starih zanata, djelomičnim i potpunim oslobađanjem od plaćanja komunalne pristojbe za neke pravne i fizičke osobe, komplikovanost i nepraktičnost ranije istovrsne odluke iz 2004. godine zbog čega je početkom 2013. godine pokrenut postupak za izradu nove Odluke. Osporenim Odlukom umjesto ranijih šest, definirane su tri poslovne zone. Ističe da su u prvoj godini